
Högsta Domstolen

NJA 1992 s. 773 (NJA 1992:121)

Målnummer:	T7-90	Avdelning:	
Domsnummer:	DT671-92		
Avgörandedatum:	1992-12-02		
Rubrik:	Make har på ett bankkonto satt in försäljningslikvider, vilka i hans hand utgjort hans enskilda egendom. På kontot fanns sedan tidigare av makarna insatta medel som ingick i deras giftorättsgods. Fråga om försäljningslikviderna genom insättningen förlorat sin karaktär av enskild egendom (prejudikatfrågedispens).		
Lagrum:	7 kap. 2 § äktenskapsbalken (1987:230)		
Rättsfall:			

REFERAT

M.P. förde efter stämning å B.P. vid Huddinge TR den talan som framgår av TR:ns dom.

TR:n (rådmännen Stenström och Nyström samt tingsfiskalen Friman) anförde i dom d 12 maj 1989: Yrkanden m m. parterna ingick äktenskap med varandra d 16 juni 1973 och upprättade d 15 juni samma år ett äktenskapförord. I detta bestämdes att all egendom som parterna förde med sig i boet liksom den egendom som erhålls genom arv eller gåva skulle vara vardera partens enskilda. Parterna erhöll äktenskapskillnad d 23 dec 1986.

M.P. har - som talan slutligen bestämts - yrkat att TR:n måtte fastställa att han framför B.P. är rätt ägare till hälften av B.P:s andel i fastigheten Mästaren 5 i Huddinge kommun eftersom parterna innehar fastigheten med samäganderätt. Han har vidare yrkat förpliktande för B.P. att till honom utge 400 000 kr jämte ränta på detta belopp enligt 6 § räntelagen from d 21 aug 1987 till dess betalning sker och som grund angett att beloppet avser köpeskillingen för en av B.P. försåld rörelse, Vasalundsgrillen, vilken förvärvats för pengar som utgjort hans enskilda egendom. Slutligen har han på samma grund yrkat att TR:n måtte slå fast att en personbil av märket Jaguar med registreringsnummer LCA 628 av årsmodell 1962 utgör hans enskilda egendom, vari B.P. saknar giftorätt. Som ytterligare grund för sin fastställsetalan har han gjort gällande att ovissheten om egendomens rätta natur leder honom till förfång vid kommande bodelning.

B.P. har medgett M.P:s yrkande i fråga om fastigheten Mästaren 5. Hon har bestritt yrkandet om att hon skall utge 400 000 kr jämte ränta för den försålda rörelsen. Som grund för detta har hon anført att Vasalundsgrillen ej förvärvats med medel från M.P:s enskilda egendom. Vidare har hon på samma grund bestritt att Jaguaren är hans enskilda egendom. Hon har gjort gällande att alla nu angivna tillgångar utgör giftorättsgods.

M.P. har till utvecklande av käromålet anført i huvudsak följande. Han hade vid äktenskapets ingående enskild egendom till ett sammanlagt värde av 789 000 kr medan B.P. då inte hade någon sådan egendom. Han hade nämligen år 1967 erhållit stadsägorna 2584 och 2585 i Huddinge kommun i gåva av sin mormor, vilka år 1972 var värda sammanlagt 100 000 kr. Hans övriga tillgångar utgjordes av börsnoterade aktier till ett värde av 25 000 kr och en personbil värd 1 000 kr. Vidare hade han aktier i Bellmansgården, vilka dock saknade värde, andel i dödsboet efter mormodern värderad till 91 000 kr, aktier i AB Vivator - ett företag som han startade år 1968 och ensam ägde från år 1969 - värda 400 000 kr, och en båt av märket Gullringen, vilken inköptes år 1969 för 22 000 kr, som han hade erhållit genom att belåna de börsnoterade aktierna. Dessutom hade han banktillgodohavande på 50 000 kr och inventarier i ett fritidshus på stadsägorna 2585 värderade till 100 000 kr. Under äktenskapet har egendomsutvecklingen varit följande. År 1973 erhöil han vid arvskifte efter

mormodern en bostadsrätt på Dr Abelins gata jämte behållning på insats- och sparkassekonto till ett värde av 16 975:62 kr, kontant 25 697:34 kr, börsnoterade aktier för 27 019 kr och en fordran på en kooperativ bostadsförening å 2 247:31 kr. Genom arvskiftet erhöil han tillgångar om 74 939:27 kr. I samband med en fastighetsreglering år 1974 av stadsägorna 2584 och 2585 bildades av stadsägan 2584 Grundläggaren 35, 36 och 40 samt av stadsägan 2585 Grundläggaren 37, 38 och 39. Han försålde därefter vissa av fastigheterna samt bostadsrättslägenheten på Dr Abelins gata för 157 000 kr respektive 30 000 kr. Dessa belopp investerades i en villa som familjen byggde på fastigheten Grundläggaren 35. Vidare upptogs ett byggnadskreditiv, som senare omvandlades till ett stadshypotekslån på 200 000 kr, med säkerhet i fastigheten. Han var ensam betalningsansvarig för lånet. Dessa pengar användes även till att förvärva två personbilar av märket Volvo 245 och Simca 1 100. År 1975 avyttrades båten Gullringen, varvid försäljningslikviden 19 000 kr insattes i AB Vivator. En annan båt, Nimbus, köptes för 73 000 kr med pengar från AB Vivator. Han öppnade detta år ett sparkassekonto nr 4175 200 771-5 (konto I). Kontots behållning vid årets slut var 11 898 kr. Pengarna härrörde från AB Vivator och utgjorde betalning för en fordran som han hade mot bolaget. Denna hade uppstått genom att han av sin enskilda egendom satt in pengar i bolaget. År 1976 avyttrade han fastigheten Grundläggaren 40 för 60 000 kr. Försäljningslikviden sattes in i AB Vivator. Bolaget förvärvade en verkstadsmaskin för 120 000 kr. För att finansiera köpet lånades 90 000 kr mot säkerhet i fastigheten Grundläggaren 35. Resterande 30 000 kr betalades med medel från bolaget. Genom transaktionen fick han en fordran på AB Vivator. Saldot på konto I var d 30 dec 1976 2053:40 kr, d 30 dec 1977 11:60 kr samt d 30 dec 1978 12:30 kr. Sedan verksamheten i AB Vivator under en tid gått dåligt och en del av kapitalet gått förlorat, trädde bolaget år 1979 i likvidation. Inkråmet i bolaget överläts till W. & Tamm AB, i vilket han erhöil 400 aktier och gick in som delägare. Båten Nimbus såldes för 80 000 kr och pengarna deponerades hos W. & Tamm AB. Han öppnade nämnda år ett nytt sparkassekonto med nr 4175 270 373-8 (konto II). Det överskott som fanns kvar i AB Vivator efter likvidationen överfördes till konto I. Vid årsskiftet var saldot på konto I 41 421:40 kr och på konto II 485:44 kr. År 1980 avslutades konto I och behållningen, 46107:57 kr, överfördes till ett betalkonto, nr 4175 005 501-1 (konto III) som han innehade. Även konto II avslutades och behållningen, 485:44 kr, överfördes till konto III. B.P. fick fullmakt att utnyttja detta konto, vilket användes såsom ett transaktionskonto, och på detta insattes bl a hennes lön. Saldot på konto III var vid årsskiftet 1980/81 53613:29 kr. Familjen bestämde sig i maj 1981 för att flytta till USA. Aktierna i W. & Tamm AB såldes för 120 000 kr. Återbetalning skedde av den depositionsavgift som han erlagt med 80 000 kr. Dessa belopp insattes på konto III. Han avyttrade vidare personbilarna Volvo 245 och Simca 1 100 och fick 17 467 kr i försäljningslikvid. Vidare sålde han möbler bl a från den tidigare försålda bostadsrätten och fritidshuset för 4 839:20 kr samt börsnoterade aktier för 20 300 kr. Några av aktierna tillhörde dock parternas son. Samtliga försäljningslikvider insattes på konto III. Fastigheten Grundläggaren 35 försålde. Därvid erhöil han 99 990 kr i handpenning, en dellikvid på 47 435 kr och slutlikvid på 231 922 kr. Handpenningen och slutlikviden insattes på konto III. Från kontot överfördes i maj 1981 sammanlagt 400 205 kr till USA, dit parterna sedan flyttade med sina två barn. Saldot på konto III var d 30 dec 1981 148 491:29 kr. I USA förvärvade han i maj 1982 en Jaguarbil för 5 000 dollar vilken han reparerade. Arbets- och uppehållstillstånd erhöils ej i USA, varför familjen i dec 1982 blev tvungen att återvända till Sverige. Behållningen på det amerikanska kontot, motsvarande 417 605 kr, överfördes i nov 1982 till konto III i Sverige. Behållningen hade ökat på grund av kursstegring på dollarn. Saldot på kontot d 30 dec 1982 var 475 863:19 kr. Efter återkomsten till Sverige fick han kännedom om att ett gatukök, Vasalundsgrillen, var till salu. Rörelsen köptes i B.P:s namn. Köpeskillingen, 380 000:20 kr, erlades genom att tre checkar utställdes på 104 799:60 kr, 199 374:60 respektive 155 826 kr. Dessa belastade konto III. Den 11 maj 1983 öppnade han ett checkkonto med nr 4175-100 818-1 (konto IV), med en beviljad kredit härå uppgående till 72 000 kr. Som säkerhet härför pantförskrev han sin fastighet Grundläggaren 36. Saldot på konto III var d 30 dec 1983 15 431:45 kr. År 1984 avslutades detta konto, varvid pengarna togs ut. 55 procent av fastigheten Mästaren 5 förvärvades enligt köpekontrakt d 14 febr 1984. Fastighetsförvärvet skedde i B.P:s namn på grund av att han inte var mantalsskriven i Sverige. 12 500 kr erlades i handpenning. Pengarna togs från gatuköksrörelsen. Konto IV överfördes till B.P. för att kontot skulle stå på företaget. I juni 1985 flyttade han tillbaka till USA då han erhållit arbets- och uppehållstillstånd där. Det uppstod

brytning mellan parterna och år 1986 dömdes det till äktenskapsskillnad mellan dem. - Han gör således gällande att han, då parterna gifte sig, hade en ansenlig förmögenhet i dåtidens penningvärde. När de skilde sig hade B.P. en betydande förmögenhet - större än hans. Eftersom hon inte fått några gåvor eller haft några beaktansvärda arbetsinkomster är det helt uppenbart att det är hans egendom som till förts henne. Han hävdar att det väsentligen är avyttringen av hans del i W. & Tamm AB samt Grundläggaren 35 som möjliggjort de förvärv, som tvisten gäller.

B.P. har uppgett bl a följande. Parterna flyttade ihop år 1967 och gifte sig år 1973. De har två barn, en son född år 1968 och en dotter född år 1976. Vid giftermålet upprättades äktenskapsförordet på grund av att M.P:s mormor hade önskemål om detta. Det är riktigt att hon själv då inte hade eller senare har förvärvat någon egen enskild egendom. Parterna har under hela den tid de levtt tillsammans haft gemensam ekonomi och har aldrig under äktenskapet diskuterat äktenskapsförordets betydelse. Av den egendom som M.P. uppgett som sin enskilda före äktenskapets ingående vitsordas stadsägorna 2584 och 2585 värda 100 000 kr, en personbil värd 1 000 kr samt andel i dödsboet å 91 000 kr efter hans mormor. Totalt vitsordat belopp utgör 192 000 kr i stället för uppgivna 789 000 kr. De inventarier som av M.P. upptagits till 100 000 kr var av obetydligt värde och utgjordes av ett slagbord, några kopparsaker, en TV och dyl. Det mesta av inventarierna gavs senare bort. Båten Gullringen ägdes gemensamt av parterna. Uppgivna värden på de börsnoterade aktierna och aktierna i AB Vivator liksom uppgivet banktillgodohavande kan inte vitsordas. Det vitsordas däremot att M.P. vid arvskiftet efter mormodern erhöll egendom i enlighet med hans redovisning. Det vitsordas vidare att 157 000 kr erhöles vid avyttringen av stadsägan 2585 och del av stadsägan 2584 samt att 30 000 kr erhöles vid avyttringen av bostadsrätten. Pengarna för bostadsrätten användes inte till familjens bostad utan till levnadsomkostnader. Det är riktigt att M.P. ensam svarade för byggnadskreditivet men detta betalades av parterna gemensamt. Om han har betalat med egna pengar har hon i stället haft utgifter för familjens uppehälle. Sedan kreditivet omvandlats till ett stadsbypotekslån på 200 000 kr, fick hon underteckna en skriftlig förbindelse, vari hon åtog sig personligt betalningsansvar för lånet. Det är vidare riktigt att M.P. köpte två bilar för en del av lånesumman, som är att betrakta som gemensam egendom och ej enskild. Volvobilen registrerades på M.P:s bolag medan Simcan registrerades på henne. År 1975 avyttrades båten Gullringen, men pengarna härför gick till levnadsomkostnader och sattes ej in i AB Vivator. Båten Nimbus inköptes för 73 000 kr, men för gemensamma pengar. M.P:s påstående att pengarna kommer från bolaget är en ny uppgift. Om uppgiften vore riktig får uttaget jämföras med lön vilken inte är enskild egendom. Det vitsordas att fastighetsavyttr in en år 1976 inbringade 60 000 kr men dessa pengar förbrukades. År 1979 såldes båten Nimbus för troligen 95 000 kr. M.P:s rörelse AB Vivator gick dåligt och han blev i stället delägare i W. & Tamm AB; en förutsättning härför var dock att han betalade delägarna "svart", vilket han gjorde för de pengar som han fått för Nimbusbåten. På grund av att AB Vivator upphörde genom likvidation kom härigenom de tillgångar av enskild natur som M.P. satt in i bolaget att försvinna. I början var M.P:s lön från W. & Tamm AB 8 000 kr i månaden. År 1980 öppnades konto III. På detta sattes bl a B.P:s och M.P:s löner in. Hon hade fullmakt att utnyttja kontot. M.P. kom inte överens med de övriga i W. & Tamm AB, varför delägarskapet avvecklades år 1981. Det vitsordas att M.P. sålde aktier i bolaget för 120 000 kr. Det ifrågasätts inte att han då också erhöles 80 000 kr trots att beloppet inte nämns i ett förlikningsavtal som upprättades vid hans utträde ur bolaget. Med hänsyn till omständigheterna kan beloppet inte anses utgöra enskild egendom. M.P. uppgav för henne att han förlorat mellan 500 000 kr och 600 000 kr på sitt engagemang i W. & Tamm AB. - Parterna bestämde sig för att flytta till USA, varför familjens tillgångar avyttrades. Försäljningen inbringade de belopp som M.P. uppgett. I USA hade parterna ett gemensamt konto, till vilket pengar från Sverige överfördes. Familjen bodde ett år och åtta månader i USA. Under denna tid hade hon och M.P. arbetsinkomster endast ca en och en halv månad vardera. I övrigt bestreds alla kostnader från det gemensamma bankkontot. Familjen bodde i ett hus som hyrdes. Levnadsomkostnaderna var höga. För att M.P. skulle ha något att göra köptes Jaguaren för 5 000 dollar, som togs ut från det gemensamma kontot. M.P. lade ned ytterligare 6 000 dollar på reparation av bilen. Arbets- och uppehållstillstånd beviljades inte i USA, varför parterna var tvungna att återvända till Sverige. Det ifrågasätts ej att 417 605 kr därvid återfördes. Flyttkostnader m m för USA-vistelsen uppgick till ca 100 000 kr. Jaguaren medfördes till Sverige och registrerades på henne. M.P. har dock senare utan hennes vetskap registrerat bilen på sig. Genom bekanta fick

parterna kännedom om att en gatuköksrrelse, Vasalundsgrillen, var till salu. Parterna var överens om att köpa rörelsen och arbeta där båda två. Hon skrev ut de tre checkarna avseende köpeskillingen på 380 000 kr. Formellt var endast hon ägare eftersom M.P. inte ville skriva sig i Sverige dels till följd av att familjen planerade att återvända till USA, dels på grund av att M.P. då kunde arbeta i gatuköket utan någons vetskap. Hon började leta efter en bostad och blev intresserad av fastigheten Mästaren 5. Hon skötte förhandlingarna och köpte fastigheten. M.P. ville inte detta i transaktionerna av samma orsak som vid förvärvet av gatuköksrörelsen. År 1985 återvände M.P. till USA. Senare uppstod brytning mellan parterna vilket ledde till äktenskapskillnad mellan dem.

Domskäl. Parterna har hörts under sanningsförsäkran och därvid berättat i allt väsentligt i överensstämmelse med vad de anfört till utvecklande av talan. - På B.P:s begäran har vittnesförhör ägt rum med K.K. och R.A. samt på M.P:s begäran med X.X.. - Båda parter har åberopat skriftlig bevisning.

TR:n gör följande bedömning.

Med stöd av det åberopade äktenskapsförordet kan det slås fast att egendomsgemenskap skulle råda i parternas äktenskap med undantag för den egendom som vardera parten medförde i boet och under äktenskapet fick i arv eller gåva. Det är ostridigt att B.P. inte hade med sig eller förvärvade någon enskild egendom. Likaså är det ostridigt att M.P. medförde egendom i boet och under det år som äktenskapet ingicks, 1973, tog emot ett arv, vilken egendom sålunda blev hans enskilda. Däremot råder det oenighet om omfattningen av denna egendom och värdet på viss sådan egendom.

M.P. har inte gjort gällande annat än att den egendom, varom det råder tvist, är sådan som satts i stället för den enskilda egendom, som han hade då han var nygift. Häremot har B.P. invänt att M.P. förbrukat denna egendom eller - såsom hennes inställning måste förstås - sammanblandat den med giftorättsgods.

Av M.P:s egna uppgifter framgår att han under årens lopp realiserat de tillgångar som han påstått vara enskilda och investerat vad han därvid erhållit i bl a den fastighet som utgjort familjens bostad samt i olika bolag. Det är ostridigt att tillgångarna, innan familjen år 1981 emigrerade till USA, försåldes och att försäljningslikviderna placerades på ett bankkonto (konto III), som M.P. stod som innehavare av men som B.P. hade dispositionsrätt till.

Eftersom B.P. inte medfört eller förvärvat enskild egendom och enligt egen uppgift bidragit till familjens ekonomi med endast sin lön, får TR:n utgå från att tillgångarna på nämnda bankkonto till största delen härrörde från M.P..

Av vad som upplysts genom förhören med parterna framgår att de under äktenskapet haft i allt väsentligt en sammanblandad ekonomi. Vidare är det utrett att M.P. inte hållit isär sin och familjens ekonomi med det enmansbolag som han drivit. Han har då han hörts under sanningsförsäkran vidgått att han förlorat ca 400 000 kr vid avvecklingen av sitt engagemang i W. & Tamm AB, vari en stor del av den enskilda egendomen påstås ha satsats. Enligt vittnena K.K. och R.A. har M.P. för dem uppgett att förlusten varit ännu större. Visserligen är det vitsordat att M.P. vid avyttringen av aktierna i W. & Tamm AB erhållit 120 000 kr och återfått "depositionsavgift" med 80 000 kr. Och av åberopat kontoutdrag framgår att motsvarande belopp satts in d 26 jan 1981 på det aktuella bankkontot. Med hänsyn emellertid till det sätt som M.P. sålunda och i övrigt disponerat över sin egendom och med beaktande av att det inte heller är visat att den enskilda egendomens omfattning och värde från början varit större än som vitsordats, kan han inte anses ha tillfredsställande styrkt att vad som satts in på det sk konto III innan resan till USA - med undantag för nedan angivna försäljningslikvid för villafastigheten - varit sådant som trätt i stället för egendom av enskild natur.

Vad gäller fastigheten, Grundläggaren 35 i Huddinge kommun, är det ostridigt att den utgör del av en av de två stadsägor som var M.P:s enskilda egendom. Det har inte bestritts att byggnaden på fastigheten finansierats delvis med medel som inlutit vid försäljningen av hans fasta egendom. Grundläggaren 35 får därför anses ha utgjort surrogat för enskild egendom. Att B.P. senare bidragit till finansieringen av familjens boende saknar därvid betydelse. Vad M.P. erhållit vid försäljningen av egendomen är sålunda också något som trätt i

stället för enskild egendom. Det är visat att av försäljningslikviden insattes 99 990 kr d 6 maj 1981 och 231 922 kr d 21 maj 1981 på bankkontot.

Ett grundläggande krav för att enskild egendom och surrogat härför skall behålla sin natur av enskild är att egendomen klart kan skiljas från förvärvarens övriga tillgångar samt bl a att den inte kommer att utgöra del i annan egendom, som är giftorätts gods.

Av vad som ovan upptagits framgår att pengarna från fastighetsförsäljningen blandats samman på ett bankkonto med medel som inte visats vara enskilda. Härutöver måste även följande omständigheter vägas in i bedömningen. B.P. har, som tidigare anmärkts, inte bara haft dispositionsrätt till M.P:s bankkonto såvitt nu är i fråga utan även som det visats haft egna checkar, varmed hon förfogat över inestående medel på kontot till familjens löpande utgifter. Det är vidare ostridigt att kontot använts för att vid ett flertal tillfällen sätta in parternas löner. Till yttermera visso har ostridigt huvuddelen av banktillgodohavandet förts över till USA och där satts in på ett av parterna gemensamt bankkonto, som var och en disponerat för sig. Det är vidare ostridigt att tillgångarna härå använts till familjens levnadsomkostnader.

Med stöd av vad som sålunda upptagits finner TR:n vid en samlad bedömning, att M.P. vidtagit sådana dispositioner med den egendom som han i målet hävdar som enskild, att egendomens karaktär som sådan gått förlorad. Vid detta förhållande kan den omtvistade egendomen inte anses vara av enskild natur, varför käromålet såvitt nu är i fråga skall lämnas utan bifall.

M.P:s yrkande angående fastigheten Mästaren 5 är medgivet. Hinder föreligger inte att bifalla yrkandet.

Domslut. 1. TR:n fastställer att M.P. framför B.P. är ägare till hälften av hennes andel i fastigheten Mästaren 5 i Huddinge kommun.

2. TR:n lämnar käromålet i övrigt utan bifall.

M.P. fullföljde talan i Svea HovR och yrkade fullt bifall till sin talan vid TR:n.

B.P. bestred ändring.

HovR:n (hovrättslagmannen Köhl, hovrättsrådet Genell, referent, samt adj led Gauffin-Pehrson och Bergman) anförde i dom d 28 nov 1989:

HovR:ns domskäl. I HovR:n har parterna hörts på nytt under sanningsförsäkran. I övrigt har endast skriftlig bevisning åberopats.

Den fasta egendom som M.P. ägde vid äktenskapets ingående var ostridigt hans enskilda. Även aktierna i AB Vivator var hans enskilda egendom.

Av den fasta egendomen återstod i början av år 1981 villafastigheten Grundläggaren 35. Oavsett hur byggnaden hade finansierats var den fastigheten alltjämt M.P:s enskilda egendom.

Vivators tillgångar hade vid likvidationen år 1979 enligt HovR:ns synsätt skiftats ut till aktieägaren, M.P., som bytte denna egendom mot aktier i W. & Tamm AB. När M.P. i jan 1981 sålde dessa aktier, trädde betalningen, 120 000 kr, i stället för enskild egendom. Hyra och lön som utbetalades från det aktiebolaget var möjligen avkastning av enskild egendom men såvitt visats inte i sig sådan egendom.

Den återbetalade "depositionsavgiften" å 80 000 kr härrörde från försäljningslikviden för båten Nimbus. M.P. har inte styrkt sitt påstående att den båten köpts för pengar som "tagits ut" ur Vivator och inte heller att utbetalade 80 000 kr på annan grund kunde vara enskild egendom.

Aktielikviden å 120 000 kr sattes i jan 1981 in på konto III och samtidigt därmed även de pengar som då utbetalades från W. & Tamm AB. Av utredningen framgår inte att kontot dessförinnan hade till förts enskild egendom. Däremot hade inte bara M.P:s utan även B.P:s arbetslön ostridigt satts in där. Kontobehållningen tillhörde alltså inte ens M.P. ensam.

Vid angivna förhållanden finner HovR:n att aktielikviden får anses ha förlorat sin natur av enskild egendom genom insättning på konto III.

M.P. har vidare gjort gällande att enskild egendom i form av möbler, börsnoterade aktier och två bilar sålts i april 1981 och att försäljningslikviderna tillförts konto III. Det är inte mot B.P:s bestridande styrkt att möblerna hade utgjort enskild egendom och inte heller att aktierna ens till större delen hade tillhört M.P.. Bilarna hade köpts för lånade medel och var inte enskild egendom, även om sådan använts som säkerhet för lånet.

Försäljningslikviden för villafastigheten slutligen utgjorde onekligen M.P:s enskilda egendom. Den del därav som i två poster sattes in på konto III får emellertid i likhet med aktielikviden anses ha förlorat sin natur av enskild egendom genom insättningen.

På grund av det anförda finner HovR:n det inte kunna fastställas att vare sig Jaguar-bilen eller gatuköket trätt i stället för M.P:s enskilda egendom, trots att i båda fallen större delen av köpeskillingen kan sägas härröra från sådan egendom. M.P:s vadetalan skall därför lämnas utan bifall.

HovR:ns domslut. HovR:n fastställer TR:ns domslut i vad det överklagats.

M.P. (ombud advokaten L.E.) sökte revision och yrkade i första hand att HD skulle dels förplikta B.P. att till honom utge 400 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från och med d 21 aug 1987 till dess betalning sker, dels fastställa att en personbil av märket Jaguar med registreringsnummer LCA 628 utgör hans enskilda egendom, i andra hand att HD skulle dels förplikta B.P. att till honom utge 200 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från och med d 21 aug 1987 till dess betalning sker dels fastställa att samma bil till minst hälften utgör hans enskilda egendom.

B.P. (ombud advokaten E.L.) bestred ändring.

HD meddelade prövningstillstånd såvitt gällde frågan huruvida aktielikviden på 120 000 kr samt del av försäljningslikviden för villafastigheten Grundläggaren 35 förlorade karaktären av enskild egendom efter medlens insättning på konto III och förklarade frågan om prövningstillstånd rörande målet i övrigt vilande.

M.P. vidhöll härefter sin inställning att varken aktielikviden på 120 000 kr eller del av försäljningslikviden för fastigheten Grundläggaren 35 skulle anses ha förlorat sin karaktär av enskild egendom efter medlens insättning på konto III.

Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, RevSkr Espmark, föreslog att HD skulle meddela följande dom: Domskäl. Av utredningen i målet framgår att M.P. var innehavare till ett betalkonto och att B.P. hade fullmakt att disponera detta konto. Både M.P:s och B.P:s arbetslöner sattes in på kontot, som därutöver visar talrika insättningar och uttag av större och mindre belopp, såväl före som efter det kontot tillfördes aktielikviden på 120 000 kr och del av försäljningslikviden för villafastigheten. De medel som utgjorde M.P:s enskilda egendom har därmed sammanblandats med tillgångar han och B.P. innehade med giftorätt på ett sådant sätt att de inte längre kan särskiljas. Medlen, som utan praktiska svårigheter hade kunnat hållas avskilda på ett separat konto, har därigenom förlorat sin karaktär av enskild egendom.

Domslut. HD fastställer HovR:ns dom såvitt nu är i fråga.

HD (JustR:n Vängby, Heuman, Lind, Gad och Lambe, referent) beslöt följande dom:

Domskäl. Det ifrågavarande bankkontot, konto III, var ett transaktionskonto, på vilket sattes in bl a makarna P:s löner. Vid tiden för insättningen av aktielikviden på 120 000 kr fanns alltså på kontot redan andra medel. Situationen var densamma när de bägge dellikviderna från fastighetsförsäljningen sattes in något senare. De av M.P. sålunda till kontot överförda medlen, vilka samtliga enligt vad

HovR:n funnit i hans hand utgjort hans enskilda egendom, har sålunda kommit att sammanblandas med andra medel.

En insättning på ett gemensamt konto kan försvåra särskiljandet av egendom av olika slag men medför inte att egenskapen av enskild egendom utsläcks

utan vidare. Kontots behållning bör kunna anses vara enskild egendom till den del den motsvarar insatta medel av enskild natur under förutsättning att makarna genom bokföring eller på annat sätt sinsemellan håller de skilda medelsslagen i sär. En annan sak är att medlens karaktär av enskild egendom betydligt enklare bevaras genom att ett särskilt konto öppnas för medel som även fortsättningsvis skall vara undantagna giftorätt.

I förevarande fall skedde inte så. Insättningarna gjordes på ett konto som av båda makarna fortlöpande användes för familjens in- och utbetalningar. Genom insättningarna av de aktuella likviderna på konto III har medlen därför förlorat sin karaktär av enskild egendom.

Det saknas skäl att meddela prövningstillstånd i målet i övrigt.

Domslut. HD förklarar, att aktielikviden på 120 000 kr samt del av försäljningslikviden för villafastigheten Grundläggaren 35 förlorat karaktären av enskild egendom efter medlens insättning på konto III.

HD finner inte skäl att meddela prövningstillstånd i målet i övrigt. HovR:ns dom skall därför stå fast.

Sökord: Makars egendomsförhållanden; Giftorätt; Enskild egendom

Litteratur:
